

მოსამართლეთა დისციპლინური გადაცდომები და მათი განმარტებები

ნაწილი 1

შეადგინა კ. წიქარიშვილმა

დისციპლინური გადაცდომების ჩამონათვალის საჭიროება

- ვენეციის კომისიის რეკომენდაცია (N° 774/2014)
- “შემოღებული იქნას დისციპლინური გადაცდომების ზუსტი ჩამონათვალი და გაუქმდეს მითითება სამოსამართლო ეთიკის წესებზე”.
- სადისციპლინო კოლეგიის მიერ ჩატარებულმა კვლევებმა აჩვენა, რომ არსებობს რადიკალური აზრთა სხვადასხვაობა მოსამართლეებსა და ადვოკატებს შორის იმ საკითხზე, თუ რა ჩაითვლება მოსამართლის დისციპლინურ გადაცდომად.

რა არ შეიძლება იყოს დისციპლინური კანონმდებლობის დაცვის ობიექტი

- ▶ სასამართლოს გადაწყვეტილებათა ხარისხი
- ▶ ერთგვაროვანი პრაქტიკა

ღირებულებები, რომლებსაც იცავს დისციპლინური სისტემა

- ▶ სასამართლოს პრესტიჟი და ავტორიტეტი,
- ▶ საზოგადოებრივი ნდობა სასამართლოს მიმართ;
- ▶ მოსამართლის მიუკერძოებლობა და დამოუკიდებლობა;
- ▶ მოსამართლის ღირსება;
- ▶ პროცესის მონაწილეთა ან სხვათა პატივი და ღირსება; ფუნდამენტური უფლებები
- ▶ თათბირის (პროფესიული) საიდუმლოება;
- ▶ სასამართლოს გამართული ფუნქციონირება;
- ▶ წესრიგი სასამართლო სხდომის დარბაზში;
- ▶ დისციპლინური მართლმსაჯულება;

მოსამართლის მიერ მიუკერძოებლობის და დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევა, მათ შორის:

- ▶ ა.ა) მოსამართლის მიერ საქმის განხილვა იმის შეცნობით, რომ სახეზეა საქმის აცილების ცალსახა საფუძველი;
- ▶ ა.ბ) საქმის განხილვისას აშკარა მიკერძოების გამოვლენა
- ▶ ა.გ) განსახილველი საქმის შედეგების წინასწარ გამჟღავნება, ან საქმეზე წინასწარ შექმნილი აზრის გამოვლენა, იმ ფორმით, რაც ხელყოფს მოსამართლის დამოუკიდებლობას და მიუკერძოებლობას. აღნიშნულში არ მოიაზრება მხარეთა მორიგებისკენ მიმართული ღონისძიებები, რომლებსაც მოსამართლე იყენებს კანონის შესაბამისად;
- ▶ ა. დ) პროცესის მონაწილეთა მიზანმიმართული დისკრიმინაცია ამა თუ იმ ნიშნით;
- ▶ ა.ე) საქმეთა განაწილების წესების დარღვევა ან საქმეთა განაწილებაში უკანონოდ ჩარევა საქმეზე არაჯეროვანი ზეგავლენის მოხდენის მიზნით;

მოსამართლის მიერ მიუკერძოებლობის და დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევა (გაგრძელება)

- ▶ ა.ვ) არაჯეროვანი ურთიერთობების დამყარება სამართალწარმოებაში მონაწილე პირებთან, რაც ხელყოფს მოსამართლის მიუკერძოებლობას, დამოუკიდებლობას, ან ქმნის ასეთ შთაბეჭდილებას;
- ▶ ა.ზ) მოსამართლის მიერ ისეთი გაერთიანების წევრობა, რომელიც ერთგულების ფიცის დადებას მოითხოვს, ან ეჭვქვეშ აყენებს მოსამართლის მიუკერძოებლობას და დამოუკიდებლობას;
- ▶ ა.თ) ნებისმიერი სხვა ქმედება, რომელიც საქმის განხილვის დროს ხელყოფს მოსამართლის მიუკერძოებლობას და დამოუკიდებლობას, ან ქმნის ასეთ შთაბეჭდილებას;

ა.ა) მოსამართლის მიერ საქმის განხილვა იმის შეცნობით, რომ სახეზეა საქმის აცილების ცალსახა საფუძველი

საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა (იტალია, ესპანეთი, სერბეთი, ბოსნია, რუმინეთი, ალბანეთი, უკრაინა, აშშ)

მაგ. ესპანეთი, მუხ. 417.ა.8 (საქმის თვითაცილების ვალდებულების შეუსრულებლობა, იმის შეცნობით, რომ სახეზეა კანონით გათვალისწინებული რომელიმე საფუძველი);

დისციპლინური პრაქტიკა (საქართველო)

სადისციპლინო კოლეგიის გადაწყვეტილება, საქმეზე №37, 2009. ერთი ბრალდებულის მიმართ საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შემდეგ მოსამართლემ განაგრძო სისხლის სამართლის განხილვა სხვა ბრალდებულების მიმართ

დისციპლინური პრაქტიკა (საზღვარგარეთი)

აშშ, სასამართლო პრაქტიკიდან იხ. მაგ. საქმეში Pulver, მოსამართლემ განიხილა თავისი ძმისშვილების და სიძის საქმე, რაც ჩაითვალა დისციპლინურ გადაცდომად

ა.ბ) საქმის განხილვისას აშკარა მიკერძოების გამოვლენა

მაგალითები:

მხარეთა განსხვავებული მოპყრობა, აშკარა ფამილარობა, მხარის მიმართ აშკარა სიმპათიის ან ანტიპათიის გამოვლენა (საქმე Antony Edwards – მოსამართლე ჩამოვიდა დარბაზში და გადაეხვია ბრალდებულს)

მხარისთვის სიტყვის არ მიცემა (მაგ. საქმე Bradfield, 2002 – სადაც მოსამართლემ უარი თქვა მოესმინა არგუმენტები ბრალდებულის ვინაობასთან დაკავშირებით;)

მხარის სანდოობის ეჭვქვეშ დაყენება (აშშ პრაქტიკიდან საქმე 33 Cal 3d, at 744, სადაც მოსამართლემ მხარეს უთხრა: „არც ერთი სიტყვის არ მჯერა რასაც ამბობ“,

მხარის მოთხოვნის გამო უკმაყოფილების გამოხატვა (მაგალითი რუსეთის სადისც. პრაქტიკიდან)

ა.ბ) საქმის განხილვისას აშკარა მიკერძოების გამოვლენა

სამოსამართლო ქცევის ბანგალორის პრინციპების კომენტარი (პარ. 58)

„მიკერძოება შეიძლება გამოვლინდეს როგორც ვერბალურად, ისე ფიზიკურად. ეპითეტებით, შეურაცმყოფელი მინიშნებებით, კნინობითი მეტსახელებით, ნეგატიური სტერეოტიპიზებით, კომენტარით სქესზე კულტურაზე ან რასაზე, . . . ქცევით შეიძლება გამოიხატოს მოწმისადმი უნდობლობა, რაც გავლენას ახდენს ნაფიც მსაჯულებზე. სახის გამომეტყველებამ შეიძლება მხარეებს ან ადვოკატებს, მსაჯულებს ან მედიას შეუქმნას მიკერძოების შთაბეჭდილება“.

ა.გ) განსახილველი საქმის შედეგების წინასწარ გამჟღავნება ან საქმეზე წინასწარ შექმნილი აზრის გამოვლენა იმ ფორმით, რაც ხელყოფს მოსამართლის დამოუკიდებლობას და მიუკერძოებლობას. აღნიშნულში არ მოიაზრება მხარეთა მორიგებისკენ მიმართული ღონისძიებები, რომლებსაც მოსამართლე იყენებს კანონის შესაბამისად;

დისციპლინური პრაქტიკა (აშშ)

- ▶ საქმეში Edwards, მოსამართლემ დარბაზის გასაგონად ჩაილაპარაკა „აი კიდევ პროკურატურის მიერ ზედმეტად წარდგენილი ბრალის ერთი მაგალითი“
- ▶ აზრის წინასწარი გამოვლენა შეიძლება ეხებოდეს ასევე გარკვეული კატეგორიის საქმეებს, მაგ. საქმეზე Catchpole, მოსამართლემ ოჯახური ძალადობის საქმის განხილვისას განაცხადა, რომ ასეთი საქმეების იყო „დროის ფუჭი ფლანგვა“ და „იდიოტობა“.

ა. დ) პროცესის მონაწილეთა მიზანმიმართული დისკრიმინაცია ამა თუ იმ ნიშნით

- ▶ საქართველოს მოსამართლეთა ეთიკის კოდექსი, მუხ. 10: საქართველოს სამოსამართლო ეთიკის წესების მე-10 მუხლის თანახმად, მოსამართლე ვალდებულია უზრუნველყოს პროცესის მონაწილეთა კანონის წინაშე თანასწორობა. დაუშვებელია, რომ პროცესის მონაწილის რასობრივი, ეროვნული, ეთნიკური, ენობრივი, წოდებრივი, თანამდებობრივი, ქონებრივი, რელიგიური, სქესობრივი კუთვნილება ან სხვა გარემოება გავლენას ახდენდნენ მოსამართლის გადაწყვეტილების კანონიერებასა ან მისი უფლებამოსილებების სათანადოდ განხორციელებაზე,
- ▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა (მაკედონია, ბოსნია)

(მაკედონია, მუხ. 76.3 (დისკრიმინაციის აკრძალვის წესის დარღვევა, ნებისმიერი საფუძვლით))
- ▶ ბოსნია, მუხ. 66. ბ. (სამსახურეობრივი უფლებამოსილების განხორციელება მიკერძოებით ან წინასწარ ჩამოყალიბებული განწყობის საფუძველზე, მხარის, რასის, ფერის, სქესის, რელიგიის, ეთნიკური კუთვნილების, ეროვნული წარმოშობის, სექსუალური ორიენტაციის, ან სოციალური და ეკონომიური სტატუსის მიხედვით);

ა.ე) საქმეთა განაწილების წესების დარღვევა ან საქმეთა განაწილებაში უკანონოდ ჩარევა საქმეზე არაჯეროვანი ზეგავლენის მოხდენის მიზნით

საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა

რუმინეთი, მუხ. 99 პ. (საქმეთა ალბათობით განაწილების მარეგულირებელი ნორმის დაუცველობა)

- ▶ უკრაინა (საქმის განაწილებისა და რეგისტრაციის წესების დარღვევა)

ა.ვ) არაჯეროვანი ურთიერთობების დამყარება სამართალწარმოებაში მონაწილე პირებთან, რაც ხელყოფს მოსამართლის მიუკერძოებლობას, დამოუკიდებლობას, ან ქმნის ასეთ შთაბეჭდილებას

საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა

- ▶ სერბეთი, მუხ. 90.1. (არაჯეროვანი ურთიერთობების დამყარება საქმის წარმოებაში მონაწილე პირებთან და მათ წარმომადგენლებთან);
- ▶ ბოსნია, მუხ. 66. ლ. (საქმეში მონაწილე მხარესთან ან მის წარმომადგენელთან არაჯეროვანი ურთიერთობის დამყარება);
- ▶ ალბანეთი, მუხ. 32.3 გ. (საქმის განხილვისას პროცესის მონაწილის თანხლება);

დისციპლინური პრაქტიკა (საზღვარგარეთი)

აშშ დისციპლინური პრაქტიკიდან, იხ. საქმე Di Figlia (2007), სადაც მოსამართლე პირადად ახლდა საქმეში მონაწილე ადვოკატის მდივანს საშობაო დღესასწაულზე.

საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. საქმე 2013–14, სადაც ერთ სისხლის სამართლის საქმეში მონაწილე მოსამართლე და კოლეგიის წევრი პროკურორი ერთმანეთს ფამილარულად ესაუბრებოდნენ ტვიტერის მეშვეობით, რაც ხელმისაწვდომი იყო ფართო საზოგადოებისთვის და გახმაურდა მედიაში;

ა.თ) ნებისმიერი სხვა ქმედება, რომელიც საქმის განხილვის დროს ხელყოფს მოსამართლის მიუკერძოებლობას და დამოუკიდებლობას, ან ქმნის ასეთ შთაბეჭდილებას

საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა

- ▶ იტალია, მუხ. 3 (კ) მაგისტრატის ნებისმიერი სხვა ქცევა, რომელმაც შეიძლება შელახოს მაგისტრატის დამოუკიდებლობა, დაუინტერესებლობა ან მიუკერძოებლობა, ან შექმნას ასეთი შთაბეჭდილება.
- ▶ კოსოვო, მუხ. 34, სამოსამართლო უფლებამოსილების დამოუკიდებლად და მიუკერძოებლად განუხორციელებლობა.
- ▶
- ▶ ბოსნია, მუხ. 66, მოსამართლის მიერ მიუკერძოებლობის პრინციპის დარღვევა;

მოსამართლის მიერ მოვალეობების შეუსრულებლობა ან არაჯეროვნად შესრულება, რაც გულისხმობს მოსამართლის მიერ მხარეთა კონსტიტუციური, ასევე, ფუნდამენტური საპროცესო უფლებების, ან სამართლიანი პროცესის ძირითადი გარანტიების, ან სამოსამართლო საქმიანობის მარეგულირებელი ძირითადი ნორმების დარღვევას, რამაც ზიანი მიაყენა პროცესის მონაწილე მხარეს, სასამართლოს ან საჯარო ინტერესს. ქმედების არაჯეროვან შესრულებად დაკვალიფიცირებისას მხედველობაში მიიღება გამოწვეული ზიანის ხარისხი, დარღვევის სისტემატურობა, მოსამართლის შეცდომის გამოსწორებადი ხასიათი, მოსამართლის მოტივები.

- ▶ სამართალწარმოება ხორციელდება სახელმწიფო ენაზე, მხარეთა თანასწორობის და შეჯიბრებითობის პრინციპის საფუძველზე,
- ▶ მოსამართლე გადაწყვეტილებას იღებს მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, მხარეთა პოზიციების მოსმენის შემდეგ; საქმე განიხილება ღია სხდომაზე (გარდა კანონით დადგენილი შეზღუდვებისა);
- ▶ სასამართლოს გადაწყვეტილება ცხადდება საჯაროდ;
- ▶ სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა იყოს დასაბუთებული;
- ▶ სასამართლო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო და სამოტივაციო ნაწილები არ უნდა ეწინააღმდეგებდნენ ერთმანეთს
- ▶ სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა შეიცავდეს კანონით დადგენილ რეკვიზიტებს;
- ▶ არ უნდა არსებობდეს წინააღმდეგობა გამოცხადებულ და დასაბუთებულ გადაწყვეტილებებს შორის;
- ▶ საპროცესო შეთანხმების დამტკიცება შესაძლებელია მხოლოდ ადვოკატის მონაწილეობით;
- ▶ სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებული უნდა იყოს გასაჩივრების წესზე, რომელიც უნდა იყოს კანონის შესაბამისი;

მაგალითები

- ▶ საქმის განხილვა დამცველის გარეშე, როდესაც მისი მონაწილეობა კანონით სავალდებულოა;
- ▶ გადაწყვეტილების მიღება საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე, როდესაც კანონით ეს სავალდებულოა;
- ▶ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის განხილვა ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში მიცემული პირის მონაწილეობის გარეშე;
- ▶ სასამართლოს განსჯადი საქმის განხილვაზე უარის თქმა;
- ▶ მხარისთვის ფუნდამენტური საპროცესო უფლებების განუმარტაობა (მაგ. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოზე უფლების – სსსკ. 219-ე მუხლი, საპროცესო შეთანხმების დადების წინ ბრალდებულისთვის უფლებების განუმარტაობა);
- ▶ არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის დადგენა სავალდებულო პირობების დადგენის გარეშე (ნებაყოფლობითობა, ბრალდებულზე არაჯეროვანი ზემოქმედების არ არსებობა, საპროცესო შეთანხმების შედეგების გაცნობიერება, – სსსკ. 212-ე მუხლი);
- ▶ სამართალწარმოების ენის არ მცოდნე პირისთვის თარჯიმნის დაუნიშნაობა (მოთხოვნის მიუხედავად);
- ▶ მართლმსაჯულების განხორციელება არაქართულ ენაზე;
- ▶ სასამართლო სხდომის დახურვა საფუძვლის მითითების გარეშე;
- ▶ სისხლის სამართლის საქმის განხილვა პროკურორის მონაწილეობის გარეშე;

- ▶ მოქალაქის მოთხოვნის მიუხედავად, სააღსრულებო ფურცლის არ გაცემა;
- ▶ სახელმწიფო ბაჟის საკითხზე მსჯელობის არ არსებობა (როდესაც ეს კანონით სავალდებულოა);
- ▶ ჯარიმის აღსასრულებლად არ მიქცევა;
- ▶ სისხლის სამართლის საქმის არ შეწყვეტა ხანდაზმულობის ვადის გასვლის მიუხედავად;
- ▶ გადაწყვეტილების მოტივაციის გარეშე (როცა ეს კანონით სავალდებულოა);
- ▶ სასამართლო გადაწყვეტილების სამოტივაციო და სარეზოლუციო ნაწილებს შორის, ასევე, გამოცხადებულ და მხარეზე გადაცემულ გადაწყვეტილებებს შორის არსებითი წინააღმდეგობების არსებობა;
- ▶ სასამართლოს გადაწყვეტილებაში გასაჩივრების ვადის ან გასაჩივრების შესაძლებლობის მიუთითებლობა ან არასწორი მითითება, რითაც დაზარალდა მხარე;
- ▶ კენჭისყრის დროს თავის შეკავება ან განსხვავებული აზრის წერილობით წარმოუდგენლობა;
- ▶ კანონით გაუთვალისწინებელი სასჯელის ან კანონით გათვალისწინებულ მაქსიმუმზე მაღალი სასჯელის შეფარდება;
- ▶ პირის დამნაშავედ ცნობა იმ დანაშაულის ჩადენაში, რისთვისაც მისთვის ბრალი არ წარუდგენიათ;
- ▶ იმ მოსამართლის მიერ გადაწყვეტილების ხელმოწერა, რომელიც არ მონაწილეობდა საქმის განხილვაში;

- ▶ სასამართლო გადაწყვეტილების მიღება სავალდებულო რეკვიზიტების გარეშე (მხარეები, ადგილი, დრო, გერბი, ხელმოწერა, სხვ.);
- ▶ შეგებებულ სარჩელზე მსჯელობის არ ქონა;
- ▶ შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილება, რომელიც საქმეში წერილობითი ფორმით არ ყოფილა წარდგენილი;
- ▶ კოლეგიურად განსახილველი საქმის ერთპიროვნულად განხილვა;
- ▶ მსჯავრდებულისთვის კანონით დადგენილ მინიმალურ სასჯელზე ნაკლები სასჯელის განსაზღვრა ან პირობითი მსჯავრის გამოყენება სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე;
- ▶ მოსამართლის მიერ საქმის თვითაცხილება საფუძვლის მითითების გარეშე;
- ▶ საქმეთა განხილვაზე ან გადაწყვეტილების შედგენაზე უარი;
- ▶ სხვა სასამართლოში მივლინების გადაწყვეტილების შესრულებისგან თავის არიდება;
- ▶ მოსამართლის მიერ საქმის მასალების ან მნიშვნელოვანი დოკუმენტების დაკარგვა;

შემდეგი დარღვევები შეიძლება ჩაითვალოს არაჯეროვან შესრულებად თუ ჩადენილია არაკეთილსინდისიერი მოტივით, ან სისტემატურად ან სათანადო რეკომენდაციის მიღების მიუხედავად.

- ▶ განსჯადობის წესების დარღვევა;
- ▶ ნივთმტკიცების ბედის გადაუწყვეტლობა;
- ▶ ბაჟის არასწორად დაანგარიშება;
- ▶ მხარისთვის იმის მიკუთვნება რაც მას არ მოუთხოვია;
- ▶ უსწორობის განჩინებით მოპასუხისთვის დაკისრებული თანხის ოდენობის შეცვლა;
- ▶ ადვოკატის სხდომაზე დაშვება სავალდებულო წარმომადგენლობითი დოკუმენტაციის გარეშე;
- ▶ სასჯელის მოხდის ვადაში დაკავებისა და პატიმრობის დროის არ ჩათვლა;
- ▶ სასჯელთა შეკრების წესის დარღვევა;
- ▶ სასჯელის მოხდის ვადის არასწორი ათვლა;
- ▶ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება სამართლებრივი საფუძვლის არსებობის გარეშე;
- ▶ სახელმწიფო ბაჟის საკითხზე მსჯელობის არ არსებობა (როდესაც ეს კანონით სავალდებულოა);
- ▶ სხვა ტექნიკური ხარვეზები საქმეში;

საქმის განხილვის უსაფუძვლო გაჭიანურება

- ▶ კრიტერიუმები, რომლებსაც შეიძლება მიექცეს ყურადღება
- ▶ 1) ეს არის საქმის სირთულე
- ▶ 2) მხარეთა მოქმედებები
- ▶ 3) საქმის განმხილველი მოსამართლის მოქმედებები. (მათ შორის საპროცესო მოქმედების ჩაუტარებლობას ხანგრძლივი დროის მანძილზე)

ასევე,

- *მოსამართლის დატვირთულობა*
- *რესურსების საკმარისობა*
- *ზიანი, რომელიც მხარეს მიადგა გაჭიანურების შედეგად*

სამსახურის სისტემატურად გაცდენა საპატიო მიზეზის გარეშე, რასაც შედეგად მოჰყვა სასამართლო საქმიანობის მნიშვნელოვანი შეფერხება; ასევე სასამართლოს სხდომებზე სისტემატური დაგვიანება არასაპატიო მიზეზით

- ▶ მოსამართლის მიერ სხდომის დაგვიანებით დაწყება წინა სხდომის გაგრძელების ან დარბაზის დაკავებულობის ან სხვა ობიექტური მიზეზის გამო ჩაითვლება საპატიო მიზეზად, რაც გამორიცხავს აღნიშნული ნორმით კვალიფიკაციას.
- ▶ სასამართლოს საქმიანობის მნიშვნელოვან შეფერხებად ჩაითვლება სხდომის ჩაშლა, დაუყოვნებლივ განსახილველი შუამდგომლობების (მაგ. აღკვეთის ღონისძიების, საპროცესო იძულების ღონისძიების) განუხილველობა მოსამართლის სამსახურში არყოფნის გამო და სხვ.)

მოსამართლის საქმიანობაში ჩარევა ან მოსამართლესთან კომუნიკაციის შესახებ კანონის სხვაგვარი დარღვევა

- ▶ კომუნიკაციის 2 სახე: 1) მოსამართლის მიერ ინფორმაციის გაცემა; 2) მოსამართლის მიერ ინფორმაციის მიღება.
- ▶ კანონით აკრძალული კომუნიკაცია შეიძლება მოიცავდეს მათ შორის:
 - ▶ მოსამართლისათვის საქმის განხილვის კონკრეტული შედეგის მოთხოვნას;
 - ▶ მოსამართლესთან ერთად საქმის სამართლებრივი ან ფაქტობრივი საკითხების განხილვას;
 - ▶ მოსამართლისათვის დამატებითი ფაქტობრივი ან სამართლებრივი არგუმენტების მიწოდებას;
 - ▶ მხარისათვის საქმის შედეგების წინასწარ შეტყობინებას;
 - ▶ მოსამართლის მიერ საქმესთან დაკავშირებით სხვისთვის ანგარიშის ჩაბარებას;
 - ▶ მოსამართლისათვის ანგარიშის მოთხოვნას საქმესთან დაკავშირებით;
 - ▶ მოსამართლის მიერ მხარისთვის ცალმხრივად მიცემულ ინსტრუქციებს;
 - ▶ საქმის განმხილველი მოსამართლის თხოვნას ზემდგომი სასამართლოს მოსამართლისადმი, რომ მისი გადაწყვეტილება არ გაუქმდეს;

- ▶ ვ) თათბირის საიდუმლოების დარღვევა;
- ▶
- ▶ ზ) აზრის საჯაროდ გამოთქმა განსახილველ ან განხილვის პროცესში მყოფ საქმეზე, რომელიც არ ეხება საქმისწარმოების ორგანიზაციულ ან ტექნიკურ მხარეს;